

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נד.

עין משפט
נר מצוה

פח א מיי פ"ב מהל'
מקי ממון הלכה א
סמן עשין סח טו"ע ח"מ
סי' תי ע"ף א:

מוסף רש"י

להביל ולל לחבטו.
משום דעבד ליה הנל לצור
ולא משום חבטו (רע"ב ג).
במי שהמות שלו. מי
שלא לו להאכל נעילתו
לכלבים (רע"ב נא). שטול
למסור הנכילה. יא' זו
שאף על פי שנפדה טעון
דמדיקין עופות ומשכנת נמי
המקדשין שפדו תזבח
ולא נזהר בשר ולא חלב
ואכלת ולא בלעך. מכאן
שאין פירוש את הקדשים
להאכל לכלבים (רע"ב ג).
חמור דבור לר' יהודה.
דמחייב על מקי כלם
בצור. קשיא לן למאי אתא.
דאילו לרבנן מבעי לה שור
ולא בשר חמור ולא כלם
(ב"מ ב).

אן מבעי ליה לחלק. האי סוגיא כר' יאשיה דמנריך או לחלק
בכל דוכמין אבל לרבי יונתן אין לר' או לחלק ומימיה א"ר
סוגיא זו דלא כהלכתא דפ' השואל (ב"מ דף טז:) מוקי אבי כרבי
יאשיה ורבה כרבי יונתן וק"ל כרבה לגבי דאבי ופ' אותו ואת
בנו (חולין דף עט:) גבי פלוגתא
דחוששין לרע האש משמע דתלוי:
בפלוגתא דרבי יונתן ור' יאשיה נמי
יש לתמוה למה אין אנו פוסקין כמ"ד
כר' יונתן מנח מילתיה דרבה בפרק
השואל: הוה אמינא קרב לגבי
מזבח אין. מימיה למה לא יליפין
הכא שור שור משכנת ובמסקנא נמי
דמדיקין עופות ומשכנת ישיב לנעלו
כל דאית ליה בעלים ל"ל נילף נעלו
שור או חמור חמור משכנת כמו
חסימה ופריקה לקמן וממילא
אמעט אדם דליכא למיף
משכנת כדאמרין לקמן (ע"ב) גבי
כלאים להנחה הקשמיז ולא לדבר
אחר וכן גבי משלומי כלל והשבת
אצידה חר' לר' ריבוי לקמן יליף
משכנת ומייה להפרשה דהר סיני נחא
דלא שייך למיף משכנת דעדיין לא
נאמרו עשרת הדברות וי"ל דבמקום
ששייך לדרוש בכלל ופרט לא יליפין
שור שור משכנת וכן כל הני דהוה
דרשין בכלל ופרט דמשלומי כלל
דרשין ליה דהדיא דמזבח (לקמן)
דף סג.) אי לאו דכיוצא דכל וכן יש
לפרש דהשבת אצידה אכל בכל אחריני
י"ל דלא מדריש בכלל ופרט וכלל:
קרב לגבי מזבח. צ"ק דקדושין
(דף טז.) גבי הענקה דמתיב
לאן גורן ויקד לא ממעט כל דבר
שאין קרב לגבי מזבח משום דכלל
גורן הוה כמה דכיוצא שאין קריבים
לגבי מזבח אבל צ"ק דחולין (דף
כה:) צ"ע דמתיב כל מעשה עזים
תחטאו דלמך עזים למעוטי עופות
ואמאי לא ממעטין כל דבר שאין
קרב לגבי מזבח ומייה להווא לישנא
דלמך לקמן כל ריבויא הוא לא
קשה בהס: ב"ן לרבי יהודה
דמרבח בללים בני מיתא נגיהו.
וא"ת ומאי פריך כ"ש משום דלאו
בני מיתא נגיהו לרבי ריבויא לרבי
יהודה וי"ל דלר' יהודה נמי הוה
ממעט כלים מחמור אי לאו ריבויא
ולהכי פריך צין לרבנן דממעט להו
כלים מחמור וצין לרבי יהודה דמרבח
להו כלים מלא לפוקי ממייעוט דחמור
לכולהו בר משה: הא של פקח פטור.

לחלק. דלא תימא אינו חייב עד שיפול שם שור וחמור יחד:
ונפל לזון יחד: ונפל עובא משמע. א] כמו ועשה כללאל ואהליאצן
(שמות לו) ובא האות והמופת (דברים יג) ובא הארי ואת הדוב
(שמואל א ח): מירי אחרינא לא. ושאר
חיים. לרבנן קמתרין לא ולר' יהודה
אתא או ורבי אף שאר מטלטלין:
עופות אין מטמאין בנגע ובמשא:
א"ר. דלא רבי אלא מאי דדמי ליה
לפרטא משני דדדין: לנפוז רחמנא
חד פרט. או שור או חמור ודרשין
כל כעין הפרט ומדכחא אידך אס
אינו ענין לדבר שנבלתו מטמאה דלא
אחי בכלל מנהו ענין לעופות דדמו
לפרטא בחד זד דהוה בעלי חיים ואיכא
למפרך השתא דתרייהו לרבי מהיכא
ממעט אדם אלא מהך מלתא דעופות
מקשי ואזיל עד דמפיק ליה מכוליה
טעמא: שאין קדוש נצורה לא.
כגון סוסים וגמלים כתב רחמנא שור
דלא אינטריכא דהא מכלל אחי
לרביי אפי' סוסים וגמלים הואיל
ודמו לפרטא משני דדדין בעלי חיים
ונבלתו מטמא אכל עופות דלא דמו
אלא בחד זד לא: אלא. לא תימא
חור וכלל למדרשה בכלל ופרט וכלל
אלא תימא אמר קרא והמת יהיה לו
כר': כלים בני מיתא נגיהו. בתמיה
ולי"ל קרא למעטיניהו לרבנן ורבי
יהודה היכי מנלי לרבייהו הא לא
קרינן בזה והמת יהיה לו: שצירסן
זו היא מיתא. הלכך לרבנן אתא
חמור למעטיניהו הואיל ולא מיתא
ממש היא ושור למעוטי אדם שאינו
מין בהמה ואי כתב רחמנא חד הוה
אמינא למעוטי אדם אכל כלים לא
דמי קא ממעט בעלי חיים דכוותיה
קא ממעט להכי אינטריך חמור
ולרבי יהודה או לרביי כלים אתא
אף ע"ג דלאו בני מיתא נגיהו ממש
ושור למעוטי אדם בעלי חיים
דכוותיה ולקמן פריך לר' יהודה חמור
למה לי: נחדיס. חדשים: שור
פסולי המוקדשין. שנפדה אין המיתה
שלו דקיימא לן בנצורות בפרק צ'
(דף טו.) גבי פסולי המוקדשין לאחר
פדינו תזבח ולא גיה בשר ולא חלב
ואכלת ולא לנצרך: שור ולא אדם.
שאין מין בהמה: ושה דאצידה.
כיון דמתיב לכל אצידת אחיך למה
לי דכתב רחמנא חמור ושור ושה
ושלמה ובפרק אלו מציאות' דרשין להו
לכולהו בר משה: הא של פקח פטור.

א] נלקמן סג. א] נעיל נא. נג:]
גג. א] א נעיל נא. נג:]
ד] צ"מ סג. א] רש"ל.
ו] נדכרים כב. א] נ"מ
זג. א] ח] נ"ע מוס' לקמן
על: ד"ה וסבר ומוספות
כמוצות לה. ד"ה סבר.

תורה אור השלם

1. בעל הבור ושלם כפף
ישיב לבקליו ודמות יתיה
שמות כא לד

הגהות הב"ח

(א) גבי שאין קרב לגבי
מזבח לא כתב רחמנא
חמור ואי כתב רחמנא
חמור וכו' שאין קדוש
בנצורה לא כתב רחמנא
שור אלא אמר קרא:
(ב) תוס' ד"ה חמור וכו'
הנחל קמא קשיא דלא
משיב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חמור וכו' דהו
בעלי חיים. עיין מנחות דף
יד ע"ב:

רבינו חננאל

דבר שנבלתו מטמא במגע
ובמשא. פי' כגון בהמה
וחיה דכתיב בהון בהריא
דמטמאין מגע ובמשא.
אבל עופות דאין מטמאין
במגע ובמשא אלא כגריס
אבות הבליעה.

הא לאו בני מיתא נגיהו: ב"ן לרבנן בין לר' יהודה ב"ים בני
הב"א נגיהו. אפילו למאן דאית ליה צפ' המניח (נעיל דף כט).

לרבי יהודה מפקיר מקו ואלאחר נפילת פשיעה פטור וא"כ לא מחייב רבי יהודה אלא בצור צרשותו וצור צרשותו אצטריך שפיר
למיפטר כלים בצרשותו דהדיה הוא מ"מ פריך שפיר דבהיקו הכל משתני קרא מדריש רב ונפל עד שיפול דרך נפילה וחצטה
היכא דהוה ידידה אחיזא ב"ן וציהנל דמשתני ביה קרא אית לן לאשכוחי ריבויא כללים לר"י ומייה אין נראה שידרוש ר' יהודה אפילו לרבי
עד שיפול דרך נפילה דכיון דלא מחייב אלא בצור צרשותו אין לו לדורשו כמו ששמואל אין דורשו משום דכלל מקום שיתחייב בהכל
מתחייב בהצטת: חב"ר דבור לר' יהודה ב'. והא דלא קאמר נמי גס לר"י דברש הגזל קמא לקמן (דף טז.) א] דלא חשיב אלא
הק דדמו * דהוה בעלי חיים הקשה הר"ר משה מפונטי"א ואימא דחמור אתא למעט שטרות ואור"י דלמאן דלא דאין דינא דגרמי
אפי' הוא עצמו פטור ולמאן דאין דינא דגרמי נמי לא מחייב אלא מדרבנן כדמוכח בפרק הכונס (לקמן דף סג.) דמיבעיא ליה
אי עשו תקנת נגזל במסור או לא ואי דינא דגרמי דאורייתא למה לא עשו תקנת נגזל במסור כמו בנגזל: ש"ה דאבידה לרבי
הב"ר קשיא. וא"ת לגופיה אצטריך למייה פרט וכלל ונעשה כלל מוסף על הפרט ואחריו כל מילי דשור וחמור ושלמה אצטריך
כל חד וחד למילתיה דדריש צפ' אלו מציאות (ב"מ דף סג.) ואי לא שיה דמיימר הוה משיירי חד מינייהו לפרט וכלל ולא הוה
דרשין ביה מירי וי"ל דכלל מקום שיש פרט וכלל רגיל רבינו שמואל ליתן טעם למה לי לפרט כיון דאתרבי כל מילי ומפרש דשמא
יש דברים שלא היה מתרבי מהכלל אס לא שקדמו פרט להיות כלל מוסף עליו ולרבות כל דבר והכא קיס ליה לנעל הש"ס
דמאצידה סתם הוה משמעין שפיר כל אצידה כאילו יש פרט וכלל שאין למעט שום אצידה מצדן אכ או מקי' או צבוס ענין וא"ל
כאן פרט כדי שלא למעט מן הכלל שום דבר על ידי שום דין א"נ לכל אצידה כתיב והוה לכל ריבויא לרבות כל אצידה כאילו
יש פרט וכלל אף על גב דדרשין מיניה צע"ז (דף טו:) לרבות המומר מכל מקום איכא למדרש נמי כל אצידה דאתרייהו
קאי ריבויא לאצידה ואחריין ומרבינן כל אצידה דכל אחד ולכאחרי: